

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 30. toukokuuta 2024
(OR. en)

10459/24

ENER 259
COMPET 603
CLIMA 219
PROCIV 47
ENV 567

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettiläjä: Neuvoston pääsihteeristö

Päivämäärä: 30. toukokuuta 2024

Vastaanottaja: Valtuuskunnat

Ed. asiak. nro: 10244/24

Asia: Kestävän sähköverkkoinfrastruktuurin kehittäminen
– Neuvoston päätelmät (30. toukokuuta 2024)

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä liikenne-, televiestintä- ja energianeuvoston 30. toukokuuta 2024 pidetyssä kokouksessaan hyväksymät neuvoston päätelmät kestävän sähköverkkoinfrastruktuurin kehittämisestä.

Neuvoston päätelmät
kestävän sähköverkkoinfrastruktuurin kehittämisestä

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

PALAUTTAA MIELEEN SEURAAVAT:

- Euroopan vihreän kehityksen ohjelma ja sen tavoite, jonka mukaan EU:ssa saavutetaan ilmastoneutraalius vuoteen 2050 mennessä Pariisin sopimuksen tavoitteiden mukaisesti. Tämä tavoite on vahvistettu Eurooppa-neuvoston joulukuussa 2019 antamissa päätelmissä¹ ja kirjattu eurooppalaiseen ilmastolakiin;
- Maaliskuun 10. ja 11. päivänä 2022 annettu Versailles’n julistus², jossa korostetaan toimitusvarmuutta. Siinä korostetaan myös, että EU:n riippuvuus Venäjältä tuotavista fossiilisista polttoaineista on poistettava asteittain mahdollisimman nopeasti, erityisesti saattamalla loppuun Euroopan kaasu- ja sähköverkkojen yhteenliittäminen ja parantamalla sitä sekä integroimalla energiaverkot täydellisesti kaikkialla EU:ssa;
- Eurooppa-neuvoston huhtikuussa 2024 antamat päätelmät³, joissa korostetaan, että on tärkeää luoda aito energiaunioni. Tämä edellyttää muun muassa energiaverkkojen, energian varastoinnin ja yhteenliittäntöjen merkittävää käyttöönottoa ja investoimista niihin;
- Komission tiedonanto ”REPowerEU”, jolla pyritään vähentämään riippuvuutta Venäjältä tuotavista fossiilisista polttoaineista, nopeuttamaan energiasiirtymää ja edistämään energiamarkkinoiden yhdentymistä edelleen⁴;

¹ <https://www.consilium.europa.eu/fi/press/press-releases/2019/12/12/european-council-conclusions-12-december-2019/>.

² <https://www.consilium.europa.eu/fi/press/press-releases/2022/03/11/the-versailles-declaration-10-11032022/>.

³ <https://www.consilium.europa.eu/fi/press/press-releases/2024/04/18/european-council-conclusions-17-and-18-april-2024/>.

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=COM:2022:230:FIN>.

- Energiatehokkuus etusijalle -periaate, joka on vahvistettu energiatehokkuusdirektiivissä;
- Tarkistettuun uusiutuvan energian direktiiviin perustuva jäsenvaltioiden mahdollisuus yksinkertaistaa uusiutuvan energian hankkeiden ja tarvittavien infrastruktuurihankkeiden lupamenettelyjä, myös luomalla uusiutuvan energian nopean kehittämisen alueita;
- Sähköverkkojen yhteenliittämätavoitteet energiaunionin ja ilmastotoimien hallinnosta annetun asetuksen⁵ mukaisesti;
- Euroopan laajuiset energiaverkot (TEN-E), jotka edistävät rajatylittävän infrastruktuurin käyttöönottoa. Tässä yhteydessä valitaan yhteistä etua koskevia hankkeita ja keskinäistä etua koskevia hankkeita, ehdotetaan tapoja yksinkertaistaa ja nopeuttaa lupa- ja valtuutusmenettelyjä sekä soveltuvaa sääntelylähestymistapaa ja tarjotaan mahdollisuus saada EU:n rahoitusta Verkkojen Eurooppa -välineen energiaosiosta;
- Tarve ottaa huomioon ainutlaatuinen tilanne alueilla, joilla yhteenliittäntöjä on vähän tai niitä ei ole lainkaan, syrjäseutualueilla, syrjäisimmillä tai eristyneillä alueilla ja vastaavissa jäsenvaltioissa, mukaan lukien ne, jotka sijaitsevat EU:n ulkorajoilla ja joiden naapurimaat ovat muodostaneet suoran uhan jäsenvaltioille tai Euroopan turvallisuudelle erityisesti siitä lähtien, kun Venäjä aloitti hyökkäyssodan Ukrainaa vastaan;
- Komission marraskuussa 2023 antama tiedonanto sähköverkoja koskevasta EU:n toimintasuunnitelmasta, jossa yksilöidään haasteita ja ehdotetaan räätälöityjä toimia ja suosituksia, jotka voitaisiin toteuttaa tulevien 18 kuukauden aikana unionin vuodelle 2030 asettamien tavoitteiden⁶ saavuttamiseksi;

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj>.

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=COM:2023:757:FIN>.

- Euroopan ympäristökeskuksen 11. maaliskuuta 2024 antama raportti ”European Climate Risk Assessment” ja komission 12. maaliskuuta 2024 antama tiedonanto ”Ilmastoriskien hallinta ihmisten ja hyvinvoinnin suojelemiseksi”, jossa korostetaan tarvetta vahvistaa jäsenvaltioiden ilmastoriskisuunnittelua energia-alalla, koska ilmastonmuutos aiheuttaa jatkossakin merkittäviä paineita Euroopan energiainfrastruktuurille;
- Direktiivi kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvystä⁷ ja direktiivi toimenpiteistä kyberturvallisuuden yhteisen korkean tason varmistamiseksi kaikkialla unionissa (NIS 2 -direktiivi)⁸;
- Eurooppa-neuvoston maaliskuussa 2024 antamat päätelmät⁹, joissa kehoitetaan neuvostoa jatkamaan työtä sekä komissiota yhdessä ulkoasiainedustajan kanssa ehdottamaan tulevaa varautumisstrategiaa silmällä pitäen toimia, joilla vahvistetaan varautumista ja kriisinhallintaa EU:n tasolla kaikki uhat ja koko yhteiskunnan kattavan lähestymistavan mukaisesti, ottaen huomioon jäsenvaltioiden vastuut ja toimivallan;

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2557/oj>.

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj>.

⁹ <https://www.consilium.europa.eu/fi/press/press-releases/2024/03/22/european-council-conclusions-21-and-22-march-2024/>.

- ACERin ja Euroopan ympäristökeskuksen yhteinen raportti ”Flexibility solutions to support a decarbonised and secure EU electricity system” (lokakuu 2023)¹⁰;
- Verkkojen kehittämisen 10-vuotissuunnitelma (2024) ja äskettäin julkaistut offshore-verkon kehittämissuunnitelmat;
- Komission tiedonanto ”Käyttövoimaa ilmastoneutraalille taloudelle: EU:n energiajärjestelmän integrointistrategia”¹¹, vety- ja kaasudirektiivi¹², vety- ja kaasuasetus¹³, joka kattaa koordinoitumman ja integroidumman suunnittelun eri energiantantajien välillä, sekä direktiivi säädösten muuttamisesta uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisen osalta¹⁴;
- Komission huhtikuussa 2024 antama tiedonanto ”Arviointi puhdasta siirtymää koskevista vuoropuheluista – Vahva eurooppalainen teollisuus kestävä Eurooppaa varten”¹⁵;
- Kööpenhaminassa vuosittain järjestettävä energiainfrastruktuurifoorumi ja erityinen foorumi, joka seuraa säännöllisesti edistymistä sähköverkoja koskevan EU:n toimintasuunnitelman toteuttamisessa ja raportoi siitä energiainfrastruktuurifoorumin vuosikokouksessa;

¹⁰ <https://www.eea.europa.eu/publications/flexibility-solutions-to-support>.

¹¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/ALL/?uri=COM:2020:299:FIN>.

¹² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:52021PC0803>.

¹³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=COM:2021:804:FIN>.

¹⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:32023L2413>.

¹⁵ https://commission.europa.eu/publications/clean-transition-dialogues-stocktaking-strong-european-industry-sustainable-europe_en.

- Vuoden 2024 päivitetty kansalliset energia- ja ilmastosuunnitelmat, jotka jäsenvaltioiden on määrä laatia ja joissa keskitytään selkeiden tavoitteiden, toimenpiteiden ja investointien tarpeeseen sähköverkkojen vahvistamiseksi sekä jakelu- että siirtotasolla sekä yhteenliitäntöjen osalta;
- Komission helmikuussa 2024 antama tiedonanto, joka koskee vuoden 2040 ilmastotavoitetta sekä etenemistä kohti ilmastoneutraaliutta vuoteen 2050 mennessä¹⁶, ja siihen liittyvä vaikutustenarviointi, jossa viitataan muun muassa sähköverkkoinvestointeihin, joita lisääntyvä talouden sähköistäminen edellyttää;
- Enrico Lettan raportti ”Much more than a market” (huhtikuu 2024), jossa kehoitetaan muun muassa vauhdittamaan markkinoiden yhdentymistä, lisäämään yhteisiä toimia ja luomaan vankka infrastruktuuriverkko, joka kattaa koko Euroopan mantereen. Tukitoimina toteutetaan yhdenmukaisia suunnittelua ja myönnetään EU:n rahoitusta;
- Jäljempänä esitetyt neuvoston päätelmät eivät rajoita tulevia keskusteluja monivuotisesta rahoituskehyksestä.

¹⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=COM:2024:63:FIN>.

- I. Tavoitteena koordinoitu, yhteenliitetty ja integroitu eurooppalainen sähköverkko
1. TOTEAA, että yhteenliitetyllä, integroidulla ja synkronoidulla¹⁷ eurooppalaisella sähköverkolla on ratkaisevan tärkeä rooli sen varmistamisessa, että sähköverkkojärjestelmä on turvallinen, sisämarkkinat toimivat moitteettomasti, EU säilyy kilpailukykyisenä, saadaan aikaan sosioekonomista kehitystä sekä saavutetaan EU:n energia- ja ilmastotavoitteet; KOROSTAA, että tältä osin on tarpeen säilyttää selkeät hintasignaalit yksittäisissä jäsenvaltioissa ja niiden välillä sekä varmistaa pääoman tehokas ohjautuminen;
 2. TÄHDENTÄÄ, että täysin integroitu, yhteenliitetty ja synkronoitu eurooppalainen sähköjärjestelmä voidaan saavuttaa vain, jos EU:n sähköverkkoinfrastruktuuri otetaan käyttöön ja sitä käytetään mahdollisimman tuloksellisesti ja tehokkaasti energianvaihtoon. Tässä yhteydessä voidaan soveltaa myös joustoa ja muita yhdysjohdottomia ratkaisuja, jotta sähköjärjestelmästä kotitalouksille ja yrityksille aiheutuvia kokonaiskustannuksia voidaan alentaa mahdollisimman paljon;
 3. KOROSTAA, että täysin integroidun, yhteenliitetyn ja synkronoidun eurooppalaisen sähköjärjestelmän saavuttaminen edellyttää päättäväisiä toimia. Pyrkimyksenä on parantaa edelleen toimitusvarmuutta, sähköjärjestelmän häiriönsietokykyä ja kilpailukykyä sekä vauhdittaa hiilestä irtautumista; TÄHDENTÄÄ, että on tarpeen ottaa huomioon erityispiirteet jäsenvaltioissa, joiden sähköverkkoja ei ole liitetty yhteen, ja alueilla, joilla ei ole riittäviä yhteyksiä tai jotka ovat syrjäseutualueita, syrjäisimpiä tai eristyneitä alueita; KEHOTTA komissiota panemaan viipymättä täytäntöön sähköverkkoja koskevan EU:n toimintasuunnitelman asiaankuuluvat toimet tiiviissä yhteistyössä kaikkien asiaankuuluvien toimijoiden kanssa;

¹⁷ Viittauksilla yhteenliitettyyn, integroituun ja synkronoituun eurooppalaiseen sähköjärjestelmään tarkoitetaan Manner-Euroopan synkronialuetta (entinen UTCE) ja lopullista sopimusta synkronoinnista Baltian järjestelmän kanssa helmikuuhun 2025 mennessä. Eurooppalainen sähköjärjestelmä on täydentävä järjestelmä eikä sulje pois tarvetta lisätä erillisten synkronijärjestelmien yhteenliittämistä ja integrointia EU:ssa, erityisesti kun on kyse Pohjoismaiden järjestelmästä, Kyproksesta, Irlannista ja muista saarista Euroopan unionissa.

4. KOROSTAA, että Euroopan tasolla tarvitaan kokonaisvaltaista, pitkäaikaista, koordinoitua, parannettua ja integroitua sähköverkkoinfrastruktuurin suunnittelua. Tällaisen suunnittelun on katettava sekä 10 vuoden että 20 vuoden aikajänteet, otettava huomioon kansalliset ja eurooppalaiset hiilestä irtautumisen tavoitteet ja sisällettävä sekä merellä että maalla toteutettavia hankkeita, myös hybridihankkeita. Edistymistä on seurattava, jotta EU:n ilmasto- ja energiatavoitteet voidaan saavuttaa nopeasti;
5. TÄHDENTÄÄ, että on tärkeää yhdistää kansallisten suunnitelmien alhaalta ylöspäin suuntautuva koordinointi aluetasolla eurooppalaiseen lähestymistapaan;
6. KOROSTAA tarvetta harkita ennakoivia verkkoinvestointeja, jotta voidaan välttää pullonkaulat tulevaisuuden liitännäpyynnöissä, kun on kyse tuotannosta ja joustosta, mukaan lukien kysyntäpuoli, samalla kun otetaan huomioon riski mahdollisista hukkinvestoinneista;
7. TÄHDENTÄÄ, että on tärkeää varmistaa kaikkien energiankantajien kokonaisvaltainen ja yhdenmukainen suunnittelu tulevia energiatarpeita silmällä pitäen, soveltaa energiatehokkuus etusijalle -periaatetta sekä varmistaa koordinointi siirto- ja jakelutasojen välillä. Lisäksi on otettava huomioon, että energia-alan on tärkeää olla pääasiassa vapaa fossiilisista polttoaineista hyvissä ajoin ennen vuotta 2050 ja että on pyrittävä saavuttamaan kokonaan tai pääasiassa hiilettömän globaali energiajärjestelmä 2030-luvulla sekä laajentamaan sähköinfrastruktuuria;
8. TÄHDENTÄÄ, että on tärkeää vahvistaa jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä, noudattaa yhdenmukaista lähestymistapaa kaikkien arvoketjun toimijoiden välillä aluesuunnittelun ja alueiden käytön optimoimiseksi sekä maalla että merellä ja koordinoida merten aluesuunnittelutoimet; KANNUSTAA hyödyntämään erilaisia asiaan liittyviä aloitteita, joita ovat esimerkiksi Laajennettua Pohjanmeren aluetta koskeva aloite (GNSBI), Itämeren suojelukomissio (HELCOM) sekä OSPAR-komissio; TÄHDENTÄÄ alueellisen yhteistyön merkitystä verkkoinfrastruktuurin suunnittelun ja lopullisten päivitettyjen kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien kannalta;

9. PAINOTTAA, että sitoutumisen verkkoihin ja verkkojen rahoittamisen, mukaan lukien EU:lta ja yksityiseltä sektorilta saatava rahoitus, olisi oltava riittävää ja perustuttava pitkän aikavälin suunnitteluun linjassa sen tavoitteen kanssa, jonka mukaan nollanettopäästöt on saavutettava viimeistään vuonna 2050;
10. TOISTAA, että EU:n säännöt on pantava nopeasti ja aukottomasti täytäntöön ja että niiden täytäntöönpanoa on valvottava, jotta voidaan lisätä luottamusta täysin integroituun, yhteenliitettyyn ja synkronoituun eurooppalaiseen energiajärjestelmään. Näin voidaan saavuttaa aito energiaunioni, joka on keskeinen etu verkkoinvestointien kannalta;
11. KANNUSTAA komissiota ja jäsenvaltioita hyödyntämään aloitteita, joilla vahvistetaan ja laajennetaan jakeluverkkoja, jotta niihin voidaan integroida hajautettua uusiutuvaa energiaa ja joustavia resursseja, vastataan uuteen kysyntään, joka liittyy sähköistämiseen, sekä varmistetaan sähköntoimitukset kuluttajille koordinoitummalla tavalla¹⁸, ja tukemaan jakeluverkon suunnittelua koskevien parhaiden käytäntöjen levittämistä, esimerkiksi EU DSO -elimen kautta;
12. TÄHDENTÄÄ, että verkon ylikuormitus on yhä suurempi haaste sekä jakelu- että siirtotasolla. Se saattaa verkon laajentamisen lisäksi edellyttää sellaisen lähestymistavan noudattamista, jolla varmistetaan asianmukainen riittävyys ja joustoratkaisut;

¹⁸ Sähköverkkoja koskeva toimintasuunnitelma: EU DSO -elin tukee jakeluverkonhaltijoiden verkkosuunnittelua kartoittamalla jakeluverkon kehittämissuunnitelmien olemassaoloa ja ominaispiirteitä (vuoden 2024 puoliväli).

13. KEHOTTA komissiota tältä osin:

- (a) vahvistamaan kehystä, joka tarjoaa sääntely-ympäristön, joka täyttää sovittujen hiilestä irtautumisen tavoitteiden vaatimukset, samalla kun helpotetaan ennakoivia investointeja;
- (b) laatimaan tiiviissä yhteistyössä siirto- ja jakeluverkonhaltijoiden kanssa täytäntöönpanosuunnitelman jäsenvaltioiden tueksi, jotta voidaan poistaa sähköinfrastruktuurin tehokkaan käyttöönoton ja käytön suurimmat esteet ja puuttua verkon ylikuormitukseen siirto- ja jakelutasolla, muun muassa kehittämällä verkkoa sekä virtaviivaistamalla hallinnollista suunnittelua ja lupamenettelyjä;
- (c) lujittamaan edelleen alueellista lähestymistapaa sähköinfrastruktuurin suunnitteluun ja yhdistämään sen EU:n laajuiseen lähestymistapaan, tarvittaessa myös kumppanimaiden kanssa, sekä ottamaan tässä yhteydessä huomioon pitkän aikavälin näkökulman ja koordinoinnin ensisijaisten käytävien kautta, neljä korkean tason ryhmää¹⁹ ja tarvittaessa muita alueellisen yhteistyön muotoja;
- (d) harkitsemaan alueellista tasoa myös parhaiden käytäntöjen vaihtamiseen jäsenvaltioiden, sääntelyviranomaisten ja hankkeiden toteuttajien kesken, jotta voidaan edistää alueellista yhteistyötä²⁰ ja verkkointegrointia;
- (e) esittämään vahvistetun kehyksen, jolla lisätään läpinäkyvyyttä, jäljitettävyyttä ja asianmukaista riippumatonta valvontaa koko siirtoverkon suunnittelu- ja kehitysprosessin osalta, ja tässä yhteydessä vahvistamaan nykyistä hallinnointirakennetta sellaisen eurooppalaisen verkon tarvearvioinnin ja suunnittelun avulla, joka on EU:n ilmasto- ja energiatavoitteiden sekä hiilestä irtautumisen tavoitteiden mukainen;

¹⁹ BEMIP, CESEC, NSEC ja Lounais-Euroopan yhteenliittännöistä vastaava ryhmä.

²⁰ Esimerkiksi viidenvälinen energiafoorumi (Pentalateral Energy Forum).

- f) huolehtimaan siitä, että edellä mainittu riippumaton valvonta johtaa sellaisen välineen kehittämiseen, jonka avulla voidaan ennakoida verkkotarpeita ja asiaan liittyviä investointitarpeita EU:n tavoitellessa ilmastoneutraaliutta viimeistään vuonna 2050, jotta voidaan helpottaa verkon kehittämistä;
 - g) edistämään energian joustavaa käyttöä, vahvistamaan kulutusjoustoja ja energian varastointia sekä käynnistämään pohdinnan verkkotariffikehyksestä;
14. KEHOTTA komissiota ja jäsenvaltioita parantamaan johdonmukaisuutta verkkojen kehittämisen 10-vuotissuunnitelman, offshore-verkon kehittämissuunnitelman ja kansallisten ja alueellisten verkon kehittämissuunnitelmien välillä sekä johdonmukaisuutta ja täydentävyyttä kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien kanssa;
15. KEHOTTA komissiota kartoittamaan ja arvioimaan puutteita ja kehittämään tarvittaessa toimenpiteitä, joilla parannetaan EU:n tason hallinnointikehystä, joka koskee rajatylittävään infrastruktuuriin liittyvää suunnittelua, valintaa ja toteutusta, erityisesti verkkojen kehittämisen 10-vuotissuunnitelman yhteydessä ja ottaen huomioon ACERin lausunnot;
16. KEHOTTA ENTSO-E:tä hyödyntämään kokemuksia ja sidosryhmäpalautetta, kun se laatii raportteja ja myöhempiä versioita verkkojen kehittämisen 10-vuotissuunnitelmasta, ja KEHOTTA Euroopan komissiota harkitsemaan, olisiko tulevia verkon kehittämissuunnitelmia varten ehdotettava pidempää aikajännettä;

17. KEHOTTAJAA jäsenvaltioita

- (a) huolehtimaan siitä, että suunnittelussa otetaan huomioon luonnonympäristö, jotta voidaan sovittaa yhteen verkon nopeampi kehitys ja tuotanto, varastointi, joustot ja kysynnän kasvu sekä ympäristön ja luonnon monimuotoisuuden suojelu;
- (b) varmistamaan ihmiskeskeisen lähestymistavan energiasiirtymään siten, että kansalaiset, kansalaisten energiayhteisöt ja uusiutuvan energian yhteisöt otetaan tiiviisti mukaan kehitettäessä energiainfrastruktuuria ja tarkistettaessa verkkoliitintä ja verkkoon pääsyä koskevia menettelyjä, jotta voidaan varmistaa tasapuoliset toimintaedellytykset muiden markkinatoimijoiden kanssa;
- (c) kannustamaan siirto- ja jakeluverkonhaltijoita tiivistämään keskinäistä yhteistyötä ja kehittämään uusia verkkohankkeita, myös älykkäitä verkkoja, aina kun se on tarpeen, vahvistamaan, ylläpitämään, digitalisoimaan ja nykyaikaistamaan olemassa olevia verkkoja sekä käyttämään joustoa ottaen huomioon tarve vastata haasteisiin, joita aiheutuu siirtymisestä keskitetystä järjestelmästä hajautettuun ja vaihtelevaan energiantuotantoon, ja tukemaan niitä näissä toimissa;
- d) sitoutumaan jatkossakin avoimeen ja yhdenmukaiseen rajatylittävään energiakauppaan ja keskinäiseen riippuvuuteen ja mahdollistamaan siten kauttakulkuvirrat jäsenvaltioiden ja kumppaneiden välillä sekä hyvin toimivat sähkön sisämarkkinat, jotka voidaan saavuttaa muun muassa varmistamalla energian vapaa liikkuvuus yksittäisissä jäsenvaltioissa ja niiden välillä;

18. KEHOTTAJAA siirto- ja jakeluverkonhaltijoita puuttumaan verkon ylikuormitukseen sekä yksittäisissä jäsenvaltioissa siirto- ja jakelutasolla että koko EU:ssa;

II. Energiaturvallisuus ja energiainfrastruktuurin häiriönsietokyky

19. TIEDOSTAA, että on tärkeää luoda vankka, yhteenliitetty, riippumaton, luotettava ja turvallinen eurooppalainen energiajärjestelmä, joka lisää osaltaan Euroopan avointa strategista riippumattomuutta ja kilpailukykyä;
20. ON TYYTYVÄINEN, että energia-alan kriittisen infrastruktuurin stressitesti on saatettu onnistuneesti päätökseen. Stressitesti perustuu yhteisiin periaatteisiin, jotka esitetään joulukuussa 2022 annetussa neuvoston suosituksessa unionin koordinoidusta lähestymistavasta kriittisen infrastruktuurin häiriönsietokyvyn vahvistamiseen²¹;
21. PAINOTTAA, että Euroopan energiajärjestelmää on suojeltava sellaisilta uusilta uhkilta, joita siihen on kohdistunut vuodesta 2022 lähtien. Tämä on johtanut uuteen ymmärrykseen Euroopan energiajärjestelmän turvallisuudesta ja häiriönsietokyvystä sekä tarpeesta koordinoida energiaturvallisuustoimia;
22. PAINOTTAA, että EU:n lainsäädäntö, joka koskee turvallisuuskysymyksiä, myös kyberturvallisuusriskejä, on pantava täytäntöön johdonmukaisesti ja tosiasiallisesti;
23. PAINOTTAA, että järjestelmän turvallisen ja varman toiminnan takaamisen kannalta on keskeisen tärkeää, että järjestelmä on vakaa, ja KEHOTTAÄ verkonhaltijoita, kansallisia sääntelyviranomaisia tai jäsenvaltioita toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet sisämarkkinasääntöjen mukaisesti;

21

24. KEHOTTA komissiota avustamaan jäsenvaltioita ja tarvittaessa asiaankuuluvia energiayhteisön sopimuspuolia sähkön toimitusvarmuuden parantamisessa, myös energiainfrastruktuurin fyysisen turvallisuuden ja kyberturvallisuuden osalta, tekemään kohdennetun uudelleentarkastelun sähkön toimitusvarmuuden arkkitehtuurista EU:ssa pidemmällä aikavälillä siten, että painopisteenä on riskeihin varautuminen. Tässä yhteydessä on otettava huomioon Venäjän hyökkäyssota Ukrainaa vastaan, ilmatoriskit ja erilaiset skenaariot, jotka ovat todennäköisyydeltään pieniä mutta vaikutuksiltaan suuria, sekä energiakriisin viimeaikainen kehitys ja energiakriisistä saadut kokemukset; TIEDOSTAA ne erityiset turvallisuusriskit, joita liittyy jäsenvaltioihin, jotka sijaitsevat EU:n ulkorajoilla ja joiden naapurimaat muodostavat suoran uhan Euroopan turvallisuudelle.
25. KEHOTTA jäsenvaltioita vahvistamaan yhteistyötä viranomaisten ja infrastruktuuriyksiköiden välillä kansallisella, alueellisella, Euroopan ja kansainvälisellä tasolla, jotta voidaan suojella ja vahvistaa infrastruktuurin häiriönsietokykyä muun muassa hybridiuhkia vastaan, myös merellä ja merenalaisella tasolla;
26. KEHOTTA komissiota tukemaan jäsenvaltioita sisäänrakennetun turvallisuuden periaatteen soveltamisessa, kun on kyse energiainfrastruktuurin kehittämisestä, myös älykkäiden mittausjärjestelmien ja tietoliikenneinfrastruktuurin osalta;
27. KEHOTTA komissiota, jäsenvaltioita ja asiaankuuluvia kumppaneita parantamaan edelleen asiaankuuluvien tietojen vaihtoa sellaisista uhkista ja häiritsevistä vaikutuksista, joita kohdistuu kriittiseen energiainfrastruktuuriin ja arvoketjuihin, myös omistajuuden suhteen;
28. PYYTÄÄ komissiota ja Euroopan ympäristökeskusta tekemään säännöllisiä ilmatoriskien arviointeja Euroopan tasolla;

III. Sähköverkkoinfrastruktuuria koskevien investointitarpeiden täyttäminen

29. PANEE MERKILLE, että sähköverkoissa on sekä siirto- että jakelutasolla ennennäkemättömiä investointitarpeita, jotka olisi täytettävä, jotta voidaan varmistaa pitkälle yhteenliitetty, integroitu ja synkronoitu eurooppalainen sähköjärjestelmä ja saavuttaa siten hiilestä irtautumista, kilpailukykyä ja toimitusvarmuutta koskevat EU:n tavoitteet;
30. PANEE MERKILLE Enrico Lettan sisämarkkinoista laatiman raportin johtopäätökset, KOROSTAA yhteenliitettyjen energiamarkkinoiden roolia tehokkaan energia- ja ilmastopolitiikan edistämisessä ja KEHOTTA komissiota tarkastelemaan raportissa esitettyjä energiainfrastruktuuriin liittyviä suosituksia;
31. KEHOTTA komissiota kehittämään lisäohjeistusta jäsenvaltioille sekä siirto- ja jakeluverkonhaltijoille, jotta ne voivat hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla EU:n rahoitusta, jota on saatavilla sähkönsiirto- ja jakeluverkkoihin sekä hybridihankkeisiin, samalla kun Verkkojen Eurooppa -välineen varojen myöntämisprosessista tehdään helpommin saavutettava ja virtaviivaisempi;
32. PYYTÄÄ komissiota antamaan tietoja siitä, millaiset ovat sähköverkkoihin liittyvät tosiasialliset investointitarpeet verrattuina niille jo varattuihin varoihin, ja etsimään keinoja lisätä kokonaisinvestointeja sähköverkkoinfrastruktuuriin;

33. KOROSTAA, että tarvitaan vankka Verkojen Eurooppa -väline, jotta voidaan riittävällä tavalla vastata suurempiin tarpeisiin investoida maalla ja merellä sijaitsevien verkkojen kehittämishankkeisiin ja tukea niitä;
34. KEHOTTA Euroopan investointipankkia vahvistamaan lisää sellaisia aloitteita ja välineitä, jotka koskevat rahoitusta ja riskien vähentämistä, jotta voidaan tukea sähköverkon laajentamista ja -nykyaikaistamista edelleen;
35. TOTEAA, että joillakin merialueilla on yhä tärkeämpää pyrkiä radiaalisia yhteyksiä pidemmälle aina hybridiin silmukkaverkkoon, joka on yhdistetty useisiin jäsenvaltioihin, jotta voidaan kehittää merellä tapahtuvaa energiantuotantoa kustannustehokkaalla tavalla, joka maksimoi kokonaishyödyt Euroopan tasolla; TOTEAA, että merellä sijaitsevan infrastruktuurin kehittäminen radiaalisia yhteyksiä pidemmälle tuo mukanaan myös erilaisia uusia haasteita, jotka liittyvät koordinointiin ja kustannusten tai riskien jakamiseen asianosaisten kesken; KEHOTTA komissiota arvioimaan näitä haasteita, jäljellä olevia puutteita ja sitä, olisiko asiaa koskevien säännösten täytäntöönpanon lisäksi tarpeen esittää uusia oikeudenmukaisia ja oikeasuhteisia ehdotuksia tältä osin;

36. ODOTTAA KIINNOSTUNEENA tuloksia komission antamasta ohjeistuksesta, joka koskee yhteistoimintaan perustuvia investointikehyksiä meri- ja maaverkkohankkeita, myös hybridihankkeita, varten;
37. KEHOTTA komissiota ja ENTSO-E:tä varmistamaan, että verkon kehittämishankkeiden kustannus-hyötyanalyysia koskeviin suuntaviivoihin sisällytetään myös muita kuin taloudellisia osatekijöitä. Näitä ovat esimerkiksi kansallinen ja alueellinen siirtovarmuus ja järjestelmän riittävyys, ajojärjestyksen uudelleenmäärittely, joustot sekä kasvihuonekaasu- ja ympäristövaikutusten vähentäminen;
38. KEHOTTA komissiota tukemaan jäsenvaltioita offshore-tarjousalueita koskevan kattavan eurooppalaisen lähestymistavan kehittämisessä antamalla jäsenvaltioille ohjeistusta voimassa olevan sääntelykehityksen puitteissa rajoittamatta jäsenvaltioiden toimivaltaa ja kuullen sidosryhmiä;
39. KOROSTAA, että on tärkeää pyrkiä kustannustehokkuuteen ja oikeudenmukaiseen siirtymään, jotta lisäinvestoinnit sähköverkkoinfrastruktuuriin eivät vaikuta suhteettomalla tavalla loppukäyttäjiin tai veronmaksajiin;

IV. Sähköinfrastruktuurin kehittämisen laajuus ja nopeus

40. TÄHDENTÄÄ, että on äärimmäisen tärkeää nopeuttaa verkkojen lupamenettelyjä, jotta voidaan skaalata ja vauhdittaa sähköinfrastruktuurin kehittämistä. Samalla on otettava huomioon kaikki ympäristölle ja kansalaisille aiheutuvat vaikutukset aina prosessin varhaisesta vaiheesta sen loppuun saakka tavalla, jolla voidaan varmistaa tasapaino eri osatekijöiden välillä;
41. On HUOLESTUNUT nykyisten infrastruktuurihankkeiden toteutuksen pitkittymisestä ja KANNUSTAA VAHVASTI jäsenvaltioita ryhtymään yhteisiin toimiin tämän prosessin nopeuttamiseksi;
42. TÄHDENTÄÄ, että tuotantokapasiteetin rajallisuus ja palveluntarjoajien vähäinen määrä ovat ongelma, joka nostaa verkkohankkeiden kustannuksia ja pitkittää niiden toteutusta. PAINOTTAA, että tarvitaan kunnianhimoisia toimenpiteitä, joilla pyritään kehittämään vahva eurooppalainen arvoketju verkoille. Näin voidaan edistää EU:n kilpailukykyä ja strategista riippumattomuutta sekä pitää samalla talous avoimena;
43. PYYTÄÄ komissiota tutkimaan mahdollisuuksia helpottaa verkkokomponenttihankintojen alueellista tai EU:n laajuista näkyvyyttä, jotta voidaan lähettää paikalliselle teollisuudelle oikeat signaalit valmistuskapasiteetin lisäämiseksi, antamaan yhteistyössä asiaankuuluvien toimijoiden kanssa suosituksia yhdenmukaistettujen funktionaalisten tarjouseritelmien ja standardien roolista hankintamenettelyjen nopeuttamisessa ja helpottamisessa sekä arvioimaan tässä yhteydessä mahdollisuutta mukauttaa julkisia hankintoja koskevia EU:n sääntöjä;

44. TÄHDENTÄÄ, että standardoinnin avulla voidaan nopeuttaa verkkoinfrastruktuurin kehittämistä, leikata kustannuksia ja helpottaa investointeja ja että työ, jota tehdään eurooppalaisissa standardointijärjestöissä, erityisesti eurooppalaista standardointia käsittelevässä korkean tason foorumissa, on tärkeää. KEHOTTA vauhdittamaan työtä, jota tehdään parhaillaan sähköinfrastruktuurin standardien alalla, ja ottamaan samalla huomioon innovoinnin roolin tältä osin;
45. PAINOTTAA, että keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä tarvitaan älykästä standardointia, jotta voidaan nopeuttaa tuotantoprosesseja, minimoida toimitusketjuhäiriöt ja lisätä toimitusketjujen tehokkuutta, samalla kun varmistetaan verkkokomponenttien saatavuus Euroopassa. KANNUSTAA eurooppalaista standardointia käsittelevää korkean tason foorumia esittämään suosituksia ja standardointiprioriteetteja;
46. KOROSTAA, että lyhyellä aikavälillä tarvitaan yhteisiä käytäntöjä niin yksittäisissä jäsenvaltioissa kuin niiden välillä, jotta menettelyistä voidaan – myös lupien ja hankintojen osalta – tehdä paremmin yhteensopivia ja yhteentoimivia kaikilla toimialoilla;
47. TÄHDENTÄÄ tuottajakuluttajien roolia EU:n sähkömarkkinoilla ja KEHOTTA komissiota arvioimaan yhteentoimivuustarpeita ja mahdollisuuksia standardoida älylaitteita kotitalouksien tasolla;
48. KEHOTTA ENTSO-E:tä ja EU DSO -elintä tehostamaan yhteistoimintaa teknologian tarjoajien kanssa, jotta voidaan kehittää yhteiset teknologia-eritelmät vuoden 2024 loppuun mennessä eurooppalaisten standardointiorganisaatioiden tekemän yhteisymmärryksen perustuvan teknisen sopimuksen puitteissa. Näin voidaan parantaa tarvittavien ja suunniteltujen uusien verkkohankkeiden näkyvyyttä ja levittää EU:n tasolla parhaita käytäntöjä lupamenettelyistä;

49. KEHOTTA A ENT SO-E:tä ja EU DSO -elintä arvioimaan funktionaalisten tarjoussuunnitelmien lisäarvoa ja antamaan kyseisen arvioinnin perusteella jäsenilleen ei-sitovia ohjeita;
50. PAINOTTAA, että on tärkeää tuottaa paikallisia hyötyjä, jotta voidaan lisätä sähköverkkojen yleistä hyväksyntää, esimerkiksi ottamalla huomioon ympäristösuunnittelu; KEHOTTA A jäsenvaltioita panemaan tältä osin asianmukaisesti täytäntöön säännökset, jotka koskevat uusiutuvan energian yhteisöjä ja kansalaisten energiayhteisöjä, ja liittymään sidosryhmien väliseen yhteistyösopimukseen (Pact for Engagement) ja panemaan sen täytäntöön. Näin voidaan varmistaa varhainen ja säännöllinen tiedottaminen verkon kehittämishankkeista sekä yleisön, paikallisten yhteisöjen ja alueiden osallistuminen niihin;
51. KEHOTTA A nopeuttamaan lupamenettelyjä, virtaviivaistamaan tarjouskilpailuja ja hankintamenettelyjä, tehostamaan hallintokapasiteettia ja digitalisoimaan asiaankuuluvat prosessit;
52. KEHOTTA A komissiota arvioimaan ja määrittämään toimenpiteitä asiaankuuluvien sähköverkkoinfrastruktuurin lupamenettelyjen nopeuttamiseksi kiinnittäen huomiota energiaa, luontoa ja ympäristöä koskevan kehyksen johdonmukaisuuteen;
53. PITÄÄ TÄRKEÄNÄ sitä, että saatavilla on riittävän ammattitaitoista työvoimaa;
54. KANNUSTAA julkishallintoja asettamaan saataville ympäristöarviointitietoja, jotta voidaan nopeuttaa ja helpottaa lupamenettelyjä.
-